

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
AUTORITETI I KONKURENCËS
KOMISIONI I KONKURENCËS

Nr. 126/prot.
115

Tiranë, më 20.02.2026

VENDIM

Nr. 1266, Datë 20.02.2026

“PËR MBYLLJEN PROCEDURËS SË HETIMIT TË THELLUAR DHE DHËNIEN E KUSHTEVE DHE DETYRIMEVE NDAJ NDËRMARRJES BANKA AMERIKANE E INVESTIMEVE SHA NË TREGUN E NDËRMJETËSIMIT PËR SIGURIMIN E JETËS PËR KREDITË TË CILAT KËRKOJNË SIGURIM JETE NË BANKËN ABI DHE NDAJ NDËRMARRJES ABI BROKER SIGURIMESH SHA NË TREGUN E NDËRMJETËSIMIT PËR SIGURIMIN E JETËS PËR KREDITË TË CILAT KËRKOJNË SIGURIM JETE NË BANKËN ABI, KU NDËRMJETËSIMIN E USHTRON NDËRMARRJA ABI BROKER SIGURIMESH SHA”

Komisioni i Konkurrencës me pjesëmarrjen e:

Z.	Denar BIBA	Kryetar
Znj.	Leida MATJA	Zv/Kryetar
Znj.	Rezana KONOMI	Anëtar
Z.	Durim KRAJA	Anëtar
Znj.	Fatjola DELIJA	Anëtar

Në mbledhjen e tij të datës 20.02.2026, shqyrtoi çështjen me:

Objekti: Mbyllja e procedurës së hetimit të thelluar dhe dhënia e kushteve dhe detyrimeve ndaj ndërmarrjes Banka Amerikane e Investimeve SHA në tregun e ndërmjetësimit për sigurimin e jetës për kreditë të cilat kërkojnë sigurim jete në bankën ABI dhe ndaj ndërmarrjes ABI Broker Sigurimesh SHA në tregun e ndërmjetësimit për sigurimin e jetës për kreditë të cilat kërkojnë sigurim jete në bankën ABI, ku ndërmjetësimin e ushtron ndërmarrja ABI Broker Sigurimesh SHA.

Baza Ligjore: Neni 24, germa (d), neni 26, neni 43, pika 5 dhe neni 45 pika 1 të Ligjit nr. 9121, datë 28.07.2003 “Për mbrojtjen e konkurrencës”.

Komisioni i Konkurrencës, pas shqyrtimit të:

- Raportit të hetimit të thelluar në tregun e ndërmjetësimit për sigurimin e jetës për kreditë të cilat kërkojnë sigurim jete për ndërmarrjet: OTP Bank Albania SHA, Banka Kombëtare Tregtare SHA, Credins Bank SHA, Banka Raiffeisen SHA, Banka e Tiranës SHA, Intesa SanPaolo Bank Albania SHA, Union Bank SHA, E-Business Solutions SHPK, Banka e Bashkuar e Shqipërisë SHA, Banka Amerikane e Investimeve SHA dhe Abi Broker Sigurimesh SHA dhe në tregun e kredidhënies me sigurim e jete për kreditë që jepen brenda bankës Bankës së Parë të Investimeve SHA dhe Bankës Procredit SHA.;
- Relacionit të Sekretarit të Përgjithshëm të Autoritetit të Konkurrencës “Mbi Raportin e hetimit të thelluar në tregun e ndërmjetësimit për sigurimin e jetës për kreditë të cilat

kërkojnë sigurim jete për ndërmarrjet: OTP Bank Albania SHA, Banka Kombëtare Tregtare SHA, Credins Bank SHA, Banka Raiffeisen SHA, Banka e Tiranës SHA, Intesa SanPaolo Bank Albania SHA, Union Bank SHA, E-Business Solutions SHPK, Banka e Bashkuar e Shqipërisë SHA, Banka Amerikane e Investimeve SHA dhe Abi Broker Sigurimesh SHA dhe në tregun e kredidhënies me sigurim e jete për kreditë që jepen brenda bankës Bankës së Parë të Investimeve SHA dhe Bankës Procredit SHA.”;

VËREN SE :

I. Procedura e ndjekur

1. Autoriteti i Konkurrencës, në vijim të një ankese të depozituar më datë 30 korrik 2024, mbi dyshimin për pengim, kufizim apo shtrembërim të konkurrencës në tregun e sigurimit të jetës për kredi, në zbatim të nenit 28, germa (a), të Ligjit nr. 9121, datë 28.07.2003, “Për mbrojtjen e konkurrencës”, aktivizoi procedurën e monitorimit të këtij tregu.
2. Bankat¹ janë institucione financiare, që ushtrojnë veprimtarinë bankare të pranimit të depozitave monetare ose të fondeve të tjera të ripagueshme nga publiku dhe përdorimin e tyre për dhënie kredie e vendosje në emër dhe për llogari të tyre si dhe veprimtari të tjera të natyrës financiare, sipas kuadrit ligjor në fuqi. Aktualisht në Shqipëri operojnë 11 banka tregtare, me kapital të huaj dhe vendas.
3. Sigurimi i Jetës për Kredi është një produkt që u ofrohet individëve kredimarrës, duke shërbyer ndër të tjera edhe si garanci për bankën, por dhe për kredimarrësin, i cili mbrohet si person i siguruar.
4. Nga analiza e informacionit të mbledhur gjatë fazës së monitorimit u konstatua se, pavarësisht shpjegimeve të dërguara me shkresë nga bankat, përqindjet e tregut total të sigurimit të jetës, të raportuara nga AMF për vitin 2023, nuk reflektohen në ndarjen e portofolit të sigurimit të jetës për kredi, që shitet përmes bankave. Kjo mospërputhje e dukshme ngriti shqetësime mbi funksionimin e konkurrencës në këtë segment të tregut.
5. Komisioni i Konkurrencës, me Vendimin nr. 1130, datë 07.11.2024, vendosi hapjen e procedurës së hetimit paraprak në tregun e sigurimit të jetës për kredi për periudhën nga 7 nëntor 2021 deri në 7 nëntor 2024, vendim në të cilin përfshiu edhe ndërmarrjet Banka Amerikane e Investimeve SHA dhe Abi Broker Sigurimesh SHA. Afati i përfundimit të hetimit paraprak, më pas, me Vendimin nr. 1159, datë 13.02.2025 u zgjat deri në 3 mars 2025.
6. Pas përfundimit të hetimit paraprak, u konkludua ndër të tjera se, sjellja e ndërmarrjeve Banka Amerikane e Investimeve SHA dhe Abi Broker Sigurimesh SHA mund të përbënte shkelje të neneve 4 dhe 9 të Ligjit nr. 9121/2003 “Për mbrojtjen e konkurrencës” dhe me Vendimin nr. 1171, datë 26.03.2025 Komisioni i Konkurrencës i hapi rrugë procedurës së hetimit të thelluar në përputhje me parashikimet ligjore për periudhën 7 nëntor 2021 – 26 Mars 2025. Në zbatim të këtij vendimi, Sekretariati i Autoritetit të Konkurrencës ndërmori të gjitha veprimet e nevojshme në

¹ https://www.bankofalbania.org/Mbikeqyrja/Subjekte_te_licencuara/Banka/

kuadër të hetimit.

II. Analiza e konkurrencës

II.1 Tregu përkatës

7. Sigurimi është një formë e manaxhimit të riskut që vjen nga një situatë e panjohur, një kontratë në bazë të së cilës një person/kompani, transferon rrezikun e mundshëm të një dëmi/humbje financiare tek një kompani sigurimi, përkundrejt pagesës së një shume që quhet prim sigurimi.
8. Sigurimi i Jetës për Kredi ofrohet për personat që marrin kredi në bankë dhe i mbron ata dhe familjarët nga rreziku i mos shlyerjes së hua-së si pasojë e humbjes së jetës së kredimarrësit. Ky sigurim është një garanci financiare si për bankën (nga rreziku i mos shlyerjes së huasë si pasojë e humbjes së jetës së kredimarrësit) ashtu edhe për kredimarrësin, personin e siguruar, duke çliruar familjen e personit kredimarrës nga pagesa e kredisë së mbetur.
9. Tregu i sigurimeve të jetës në Republikën e Shqipërisë funksionon në zbatim të Ligjit nr. 52/2014, “Për veprimtarinë e sigurimit dhe risigurimit”, i cili rregullon krijimin, veprimtarinë dhe mbikëqyrjen e shoqërive të sigurimit, risigurimit dhe ndërmjetësimit, me qëllim që tregu i sigurimeve të veprojë në një mjedis të sigurt, të qëndrueshëm dhe transparent, në mbrojtje të të drejtave dhe interesave të konsumatorit.
10. Ligji nr. 52/2014 parashikon si lloje të ndërmjetësimit, veprimtarinë e agentit dhe brokerit, duke përcaktuar se edhe bankat e nivelit të dytë mund të pajisen me licencë për të ushtruar këtë veprimtari. Konkretisht, neni 194, pika 4 parashikon se “Veprimtaria e agentit mund të kryhet edhe nga bankat, degët e bankave të huaja ose subjektet financiare jobanka, pasi të kenë marrë më parë miratimin nga Banka e Shqipërisë, si dhe subjekte të tjera, sipas rregullave të përcaktuara nga Autoriteti” ndërsa neni 204 pika 5 parashikon se “Veprimtaria e brokerimit mund të kryhet edhe nga bankat dhe/ose degët e bankave të huaja pasi të kenë marrë më parë miratimin nga Banka e Shqipërisë, sipas rregullave të përcaktuara nga Autoriteti”.
11. Në bazë të nenit 194 të Ligjit nr. 52/2014, veprimtaria e agentit në sigurime kryhet në emër dhe për llogari të shoqërisë së sigurimit dhe përfshin prezantimin, propozimin dhe aktivitete të tjera përgatitore mbi kontratën e sigurimit, si dhe nënshkrimin e saj nga i siguruari. Veprimtaria e agentit në sigurime mund të kryhet edhe në emër të disa shoqërive të sigurimit, nëse shoqëritë e sigurimit kanë rënë dakord me marrëveshje të shkruar midis tyre.
12. Lidhur me veprimtarinë e brokerimit, në bazë të nenit 202 të Ligjit nr. 52/2014, përfshin të gjitha ato veprimtari, si prezantimi, propozimi, apo aktivitete të tjera përgatitore, të cilat kanë të bëjnë me negociimin me shoqërinë e sigurimit në emër dhe për llogari të konsumatorit, për t’i mundësuar nënshkrimin e një kontrate sigurimi, sipas kërkesave dhe nevojave të tij. Gjithashtu, përfshin edhe asistencën për ushtrimin e të drejtave që rrjedhin nga kontrata e sigurimit, veçanërisht zgjidhjen e kërkesave për dëmshpërblim nga shoqëria e sigurimit, në emër dhe për llogari të konsumatorit. Brokëri/shoqëria e brokerimit ndërmjetëson për lidhjen e kontratave të sigurimit vetëm me shoqëritë e sigurimit të licencuara.
13. Produkti i sigurimit të jetës është i lidhur me kredinë, e cila kërkon sigurim jete dhe në varësi të

procedurave të brendshme të bankave, shitet pas aprovimit të kredisë dhe firmosjes së kontratës së kredisë. Për të lehtësuar procedurat për klientët, disa banka kanë shtuar gamën e shërbimeve të tyre duke u licensuar si agjentë apo brokër pranë Autoritetit të Mbikëqyrjes Financiare (AMF) në mënyrë që klienti kredimarrës, të mos vonohet me procedurat e sigurimit të jetës për kredi, por të vijojë sa më shpejt, duke kryer sigurimin e jetës në degën e bankës ku ka zgjedhur të marrë kredinë.

14. Referuar sa më sipër, AMF në Republikën e Shqipërisë ka A licensuar 4 banka si broker në sigurime për klasat e jetës dhe 1 bankë si agjent në sigurime të kësaj kategorie. Bankat e licensuara si broker në sigurime për klasat e jetës janë: Banka Raiffeisen, Banka Kombëtare Tregtare, Tirana Bank dhe OTP Bank. Si agjent për klasat e jetës është licensuar Credins Bank. Gjithashtu, ndërmarrja E-Business Solutions është licensuar si agjent në sigurime për klasat e jetës, ndërsa ABI Broker Sigurimesh është licensuar si broker në sigurimet e jetës dhe jo-jetës. Disa banka, edhe pse jo të licensuara, kanë lidhur marrëveshje me shoqëri sigurimi për klasat e jetës, duke marrë automatikisht rolin e ndërmjetësuesit.
15. Në rolin e ndërmjetësit në sigurime, veprimtaria e bankave si broker në sigurime, përfshin prezantimin, propozimin, apo aktivitete të tjera përgatitore, të cilat kanë të bëjnë me negociimin me shoqërinë e sigurimit në emër dhe për llogari të konsumatorit, për t'i mundësuar nënshkrimin e një kontrate sigurimi, sipas kërkesave dhe nevojave të tij.
16. Në zbatim të Rregullores “Për administrimin e rrezikut të kredisë”², bankat sipas klasifikimit të kredisë, janë të detyruara të sigurojnë kredinë mbështetur në analizën dhe vlerësimin e cilësisë e kolateralit/ose garancisë së vendosur për marrjen e kredisë.
17. Në rregulloren “Për kredinë konsumatore dhe kredinë hipotekare”³, neni 7, informacioni kontraktor që duhet të japin bankat për klientët duhet të përmbajë veç të tjerave edhe, “garancitë e vendosura për të siguruar ekzekutimin e kontratës së kredisë, mënyrën e vënies së tyre në ekzekutim, dhe kontratat e sigurimit të jetës ose të pronës (kur janë të aplikueshme).
18. Mbi bazën e këtij detyrimi, klientët njihen në momentin e nënshkrimit të një kontrate kredie konsumatorë apo hipotekare me detyrimin e sigurimit të jetës, aty ku është e aplikueshme, për gjithë periudhën e mbajtjes së detyrimit. Nëpërmjet këtij detyrimi, banka sigurohet që në rast ndodhje të një ngjarjeje ndaj kredimarrësit, detyrimi i tij të mbulohet nga shoqëritë e sigurimit.
19. Sekretariati i Autoritetit të Konkurrencës kur ka vlerësuar tregun përkatës ka marrë parasysh sjelljen e konsumatorit kredimarrës. Çfarë është më e rëndësishme për kredimarrësin, kredia (banka) apo kosto e sigurimit të jetës për kredi (primi)? Kredimarrësi kur zgjedh bankën ku do të marrë kredinë e zgjedh për arsye si: reputacioni i bankës, eksperiencia e mëparshme (llogari page apo kredi të mëparshme), norma e interesit, shpejtësia e miratimit dhe disbursimit, etj. Pra, para se të trajtohet primi i sigurimit të jetës për kredi, konsumatori e ka vendosur bankën ku do të marrë financimin. Nga sa më lart, primi është më shumë një kosto sekondare se sa një faktor vendimmarrës në vendimmarrjen për kredi.

² Miratuar me Vendimin nr. 62 datë 14.09.2011, Këshilli Mbikëqyrës BSH.

³ Miratuar me Vendimin nr. 48 datë 01.07.2015, Këshilli Mbikëqyrës BSH.

20. Në raportin e CMA (Competition & Market Authority) të Mbretërisë së Bashkuar, “Market investigation into payment protection insurance”⁴ (paragrafi 5.89-5.91), “**pika e shitjes**” shpjegohet në mënyrë të përmbledhur: “... Avantazhi në pikën e shitjes është përfitimi që shpërndarësit gëzojnë nga fakti që kanë qasje të vetme tek klientët në momentin kur ata po marrin kredinë e tyre.”
21. Krahasimisht, vlerësohet se një situatë e ngjashme me atë të përshkruar në raportin e CMA ekziston edhe në rastin e kredive që kërkojnë sigurim jete, pasi vendimi i konsumatorit për t’u financuar nga një bankë e caktuar merret përpara zgjedhjes së shoqërisë së sigurimit. Për rrjedhojë, banka gëzon një avantazh në “pikën e shitjes”, duke qenë se ka akses të privilegjuar ndaj klientit në momentin kur ai ndodhet në procesin e marrjes së kredisë.
22. Pavarësisht se banka, nëpërmjet informacionit para-kontraktor vë në dijeni kredimarrësin për nevojën e një sigurimi jete, vendimmarrja për shoqërinë e sigurimit, marrja e ofertave nga shoqëritë e ndryshme dhe krahasimi i primeve ndodh pas aprovimit të kredisë. Në këtë mënyrë banka siguron një akses të privilegjuar tek kredimarrësi, për të zgjedhur policën e sigurimit më të preferuar për bankën.
23. Për sa më sipër, tregu përkatës i produktit është:
- i. tregu i ndërmjetësimit për sigurimin e jetës për kreditë të cilat kërkojnë sigurim jete në Bankën Amerikane të Investimeve (ABI);
  - ii. tregu i ndërmjetësimit për sigurimin e jetës për kreditë të cilat kërkojnë sigurim jete në bankën ABI, ku ndërmjetësimin e ushtron ndërmarrja ABI Broker Sigurimesh SHA.
24. Tregu gjeografik përfshin zonën në të cilën ndërmarrjet ofrojnë dhe kërkojnë produkte dhe/ose shërbime, në të cilën kushtet e konkurrencës janë homogjene. Meqenëse, produkti i sigurimit të jetës është i detyrueshëm të blihet në momentin që banka aprovon kredinë që klienti dëshiron të marrë, atëherë si treg gjeografik do të konsiderohet vetëm territori i bankës së nivelit të dytë që ka aprovuar atë kredi. Për këtë arsye tregu gjeografik:
- i. për Bankën Amerikane të Investimeve do të konsiderohet territori ku kryen veprimtarinë ABI Bank;
  - ii. për ndërmarrjen ABI Broker Sigurimesh do të konsiderohet territori ku kryen veprimtarinë ABI Bank.

III. Vlerësimi i Pozitës Dominuese

25. Pjesët e tregut janë një tregues i rëndësishëm në lidhje me strukturën e tregut dhe rëndësinë e ndërmarrjeve të ndryshme në treg. Megjithatë, Autoriteti interpreton pjesët e tregut në këndvështrimin e kushteve të tregut përkatës dhe në veçanti të dinamikës së tregut dhe të diferencimit të produkteve. Tendenca ose zhvillimi i pjesëve të tregut me kalimin e kohës, mund të merret në konsideratë për tregjet e paqëndrueshme ose për tregjet ofertues
26. Praktikrat më të mira të vendeve të Bashkimit Evropian sugjerojnë se sa më e madhe të jetë pjesa e tregut dhe sa më e gjatë periudha që ndërmarrjet zotërojnë një pjesë të tillë tregu, aq më e mundur

⁴ https://webarchive.nationalarchives.gov.uk/ukgwa/20140403003432mp/http://www.competition-commission.org.uk/assets/competitioncommission/docs/pdf/non-inquiry/rep_pub/reports/2009/fulltext/542.pdf

është që ky element të jetë një tregues i rëndësishëm për një pozicion dominues dhe të justifikojë në rrethana të caktuara ndërhyrjen e Autoritetit të Konkurrencës.⁵

27. Nisur nga pjesa e tregut, pengesat e hyrjes në treg, konkurrenca potenciale, fuqia kundërvepruese e blerësve dhe karakteristikat e tjera të tregut, rezulton se në mbështetje të nenit 3, pika 5 dhe nenit 8 të Ligjit nr. 9121, datë 28.07.2003 “Për mbrojtjen e konkurrencës” ndërmarrja:
- Banka Amerikane e Investimeve SHA në tregun e ndërmjetësimit për sigurimin e jetës për kreditë të cilat kërkojnë sigurim jete në bankën ABI, ka pozitë dominuese;
  - ABI Broker Sigurimesh SHA, në tregun e ndërmjetësimit për sigurimin e jetës për kreditë të cilat kërkojnë sigurim jete në bankën ABI, ka pozitë dominuese.

IV. Analiza e sjelljes së ndërmarrjeve në tregun përkatës

28. Produkti i sigurimit të jetës është i lidhur me kredinë, e cila kërkon sigurim jete dhe në varësi të procedurave të brendshme të bankave, shitet pas aprovimit të kredisë dhe firmosjes së kontratës së kredisë. Për të lehtësuar procedurat për klientët, disa banka kanë shtuar gamën e shërbimeve të tyre duke u licensuar si agjentë apo broker pranë Autoritetit të Mbikëqyrjes Financiare (AMF) në mënyrë që klienti kredimarrës, të mos vonohet me procedurat e sigurimit të jetës për kredi, por të vijojë sa më shpejt, duke kryer sigurimin e jetës në degën e bankës ku ka zgjedhur të marrë kredinë.
29. Në rolin e ndërmjetësit në sigurime, veprimtaria e bankave si broker në sigurime, përfshin prezantimin, propozimin, apo aktivitete të tjera përgatitore, të cilat kanë të bëjnë me negociimin me shoqërinë e sigurimit në emër dhe për llogari të konsumatorit, për t’i mundësuar nënshkrimin e një kontrate sigurimi, sipas kërkesave dhe nevojave të tij.
30. Në zbatim të Rregullores “Për administrimin e rrezikut të kredisë”, bankat sipas klasifikimit të kredisë, janë të detyruara të sigurojnë kredinë mbështetur në analizën dhe vlerësimin e cilësisë e kolateralit/ose garancisë së vendosur për marrjen e kredisë.
31. Sipas nenit 102 të Traktatit mbi Funksionimin e Bashkimit Evropian (TFEU) dhe nenit 9 të Ligjit nr. 9121/2003 “Për mbrojtjen e konkurrencës” pasja e një pozite dominuese në treg nuk është e ndaluar në vetvete. Megjithatë, kur një ndërmarrje me pozitë dominuese përdor fuqinë e saj për të kufizuar konkurrencën në mënyrë të padrejtë, ajo mund të përbëjë një abuzim, i cili është i ndaluar me ligj.
32. Neni 102 TFEU liston kategoritë tipike të sjelljeve abuzive, por këto sjellje abuzive klasifikohen zakonisht në dy kategori kryesore: Abuzime përjashtuese (exclusionary abuses) dhe Abuzime shfrytëzuese (exploitative abuses)⁶.
- Abuzime përjashtuese (Exclusionary abuse) i referohet sjelljeve të ndërmarrjeve me pozitë dominuese që synojnë të përjashtojnë konkurrentët nga tregu, ose të pengojnë hyrjen ose

⁵ Komunikim nga Komisioni Udhëzim mbi sjelljet përjashtuese, lidhur me zbatueshmërinë e nenit 82 -Guidance on the Commission's enforcement priorities in applying Article 82 of the EC Treaty to abusive exclusionary conduct by dominant.

⁶ <https://www.lexology.com/library/detail.aspx?g=a940ed59-46d6-4932-a2cc-2fb52618f387>

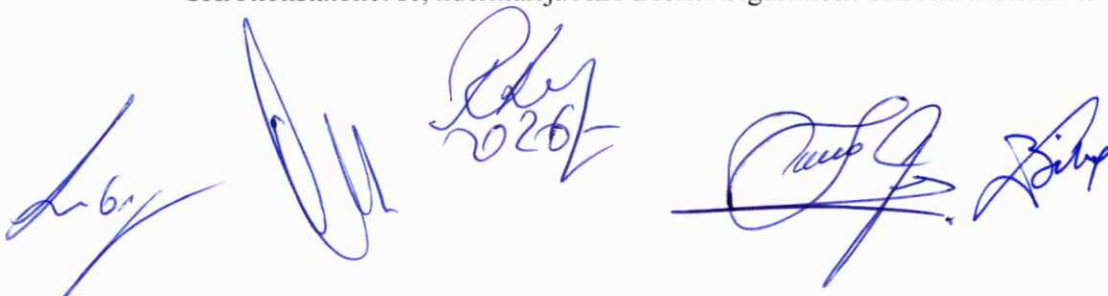

zhvillimin e tyre, jo thjesht të konkurrojnë lirshëm me to, por të kufizojnë konkurrencën në mënyrë aktive. Këto sjellje dëmtojnë strukturën konkurruese dhe, rrjedhimisht, edhe interesat afatgjata të konsumatorëve

- Abuzime shfrytëzuese (Exploitative abuse) përfshin ato abuzime kur ndërmarrja me pozitë dominuese shfrytëzon pozicionin e saj për të përfituar në mënyrë të padrejtë, zakonisht përmes çmimeve të larta apo kushteve tregtare të padrejta, pa ndikuar drejtpërdrejt mbi konkurrentët.
33. Sipas nenit 9 të Ligjit nr. 9121/2003 “Për mbrojtjen e konkurrencës” dhe Udhëzimit mbi zbatueshmërinë e neneve 8 dhe 9 të Ligjit nr. 9121/2003, një ndërmarrje me pozitë dominuese mund të abuzojë me këtë pozitë nëpërmjet shitjeve të lidhura (tying) ose kushtëzimeve të padrejta, kur klientit i kërkohet që, për të marrë një produkt (në këtë rast kredinë), të blejë një produkt tjetër (sigurimin e jetës) në kushte të përcaktuara nga vetë banka.
  34. Vendimi i klientit për bankën ku do të marrë kredinë merret përpara se ai të shqyrtojë ofertat për sigurimin e jetës për kredi. Kjo do të thotë se banka kontrollon pikën e shitjes (momentin vendimtar të nënshkrimit të kontratës), pra zotëron një pozitë të dominuese ndaj klientit.
  35. Procesi i zgjedhjes së shoqërisë së sigurimit ndodh pas miratimit të kredisë, në ambientet e bankës, ku kredimarrësi është tashmë i varur nga vendimi i bankës për disbursimin e fondeve. Kjo situatë i jep bankës fuqi të njëanshme tregu, duke i mundësuar të “shtyjë” një produkt sigurimi të caktuar nga një shoqëri sigurimi.
  36. Autoriteti i Konkurrencës, bazuar në nenin 9 të Ligjit nr. 9121/2003 “Për mbrojtjen e konkurrencës”, ka analizuar sjelljen e Banka Amerikane e Investimeve SHA (ABI Bank) dhe të ndërmarrjes ABI Broker Sigurimesh SHA duke shqyrtuar nëse, përmes strukturës së marrëdhënies bankë–broker dhe rolit të tyre të ndërlidhur në procesin e sigurimit të jetës për kredi, këto ndërmarrje, individualisht ose si njësi ekonomike e vetme, kanë përdorur pozitën e bankës në procesin e kreditimit për të kushtëzuar, orientuar apo kufizuar zgjedhjen e kredimarrësve në lidhje me shoqërinë e sigurimit të jetës. Konkretisht, është analizuar nëse, pavarësisht ekzistencës formale të marrëveshjeve me disa shoqëri sigurimi, organizimi i brendshëm i procesit, mungesa e procedurave të detajuara dhe të dokumentuara për paraqitjen e ofertave, si dhe incentivat ekonomike të lidhura me komisionet e brokerimit, mund të kenë krijuar një përqendrim të konsiderueshëm të policave pranë një ose disa shoqërive të caktuara sigurimi, me efekte potencialisht kufizuese për konkurrencën brenda këtij tregu përkatës.
  37. Sigurimi i jetës së kredimarrësit në ABI Bank SHA është i detyrueshëm për kreditë ndaj individëve, të llojit kredi konsumatore me apo pa kolateral, kreditë hipotekare për blerje pasurie të patundshme, dyqane apo toka. Për kreditë ndaj subjekteve tregtare, sigurimi i jetës nuk është i detyrueshëm. Sipas ABI Bank SHA sigurimi i jetës kryhet nga ndërmarrja ABI Broker Sigurimesh SHA dhe jo nga vetë banka.
  38. ABI Broker Sigurimesh SHA është e licensuar nga Autoriteti i Mbikëqyrjes Financiare, me vendim nr. 246, datë 20.12.2018 për ushtrimin e veprimtarisë së ndërmjetësimin në sigurime për klientët e bankës ABI Bank, në klasat e jetës dhe jo-jetës. Ndërmarrja e brokerimit në fjalë, lidh me klientin përkatës një kontratë ndërmjetësimi ku individi që kërkon të sigurohet, përcakton vetë shoqërinë e

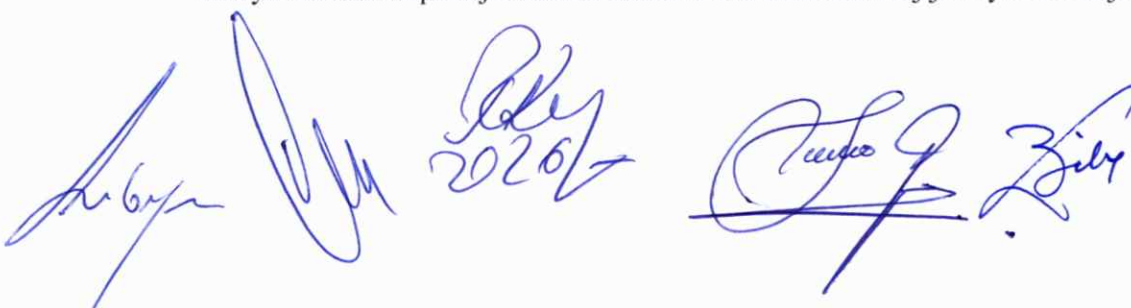

- sigurimit me të cilën do të lidhë kontratë. Sipas informacionit të dërguar nga ABI Bank mbi ofrimin e produktit të sigurimit të jetës, nëpërmjet ndërmarrjes ABI Broker Sigurimesh SHA, klienti para nënshkrimit pajiset me informacionin parakontraktor, në të cilin specifikohen të dhënat mbi shoqëritë e sigurimit, kushtet e marrjes në sigurim, peshën që zë secila shoqëri në treg, të dhënat financiare, peshën e dëmeve të paguara etj.
39. Ndërmarrja ABI Broker Sigurimesh SHA ka sqaruar se, ka kontrata aktive të lidhura me shoqëritë e sigurimit për të ofruar produktin e sigurimit të jetës për klientët kredimarrës. ABI Broker ka kontrata me shoqëritë e sigurimit: Sicred SHA, Sigal Uniqa Group Austria SHA dhe Albsig Jetë SHA.
40. Kontratat në fjalë ndërmjet ABI Broker Sigurimesh SHA dhe shoqërive të sigurimit të jetës përfshijnë:
- Kushte të përgjithshme të cilat janë të njëjta në të gjitha kontratat, përsa i përket kohëzgjatjes, rinovimit të kontratës dhe politikave të ndjekura për përfitimin e produktit të sigurimit të jetës të kredimarrësit.
  - Për secilën kontratë neni 8 i kontratës përcakton komisionin që shoqëria e brokerimit merr me prerjen e policave të sigurimit të jetës. Përkatësisht, në kontratën me shoqërinë Sigal Life SHA, siguruesi ka detyrimin të paguaje brokerit vlerën e komisionit të ndërmjetësimit në masën 15% të primit pa taksë; në kontratën me shoqërinë Albsig Jetë SHA, brokeri përfiton komision 25% për çdo policë të prerë sigurimi jete si edhe përfiton shpërblim vjetor në rast se vlerat e policave të ndërmjetësuar prej tij gjatë një viti financiar kalojnë vlerën prej 300.000 Euro; në kontratën me shoqërinë Sicred SHA, siguruesi ka detyrimin të paguaje brokerit vlerën e komisionit të ndërmjetësimit në masën 25% të primit pa taksë.
  - Në kontrata parashikohet që vlera e komisioneve në raste të veçanta mund të jetë e ndryshme nga ajo e përcaktuar në kontratë, por kjo varet rast pas rasti.
41. Gjatë periudhës hetimore, rezulton se klientët kredimarrës pranë bankës ABI kanë prerë policat e sigurimit të jetës si në vijim: Sigal Life me **XXX%**, ndjekur nga Albsig Jetë me **XXX%**, Sicred me **XXX%** dhe së fundmi Insig Jetë me vetëm **XXX%** (vetëm një policë e prerë).
42. Volumi më i madh i komisioneve të përftuara vjen nga bashkëpunimi që kryhet me shoqërinë Sigal, me **XXX%** të totalit të rakordimeve, **XXX%** në lekë dhe **XXX%** në euro. Edhe pse për policat në dollarë amerikan përfiton **XXX%** të komisioneve po nga shoqëria e sigurimeve Sigal, këto janë shuma të vogla që nuk e kalojnë **XXXUSD/vit**.
43. Nga dokumentacioni i administruar gjatë hetimit, në formë shkresore apo prova të administruara gjatë inspektimeve, rezulton se ka dokumente që tregojnë procedurën e sigurimit të jetës nga ana e ndërmarrjes ABI Broker Sigurimesh SHA si broker. Sipas kësaj shoqërie, materiali "Rregulla për ndërmjetësim në sigurimin e pronës dhe jetës për klientët e kredive të ABI Bank" tregon të gjithë informacionet dhe kushtet e sigurimit me ndërmjetës ABI Broker Sigurimesh SHA. Gjithashtu, ndërmarrja e brokerimit ka një formular informues që i paraqet klientit, i cili nënshkruhet nga klienti në përzgjedhjen e shoqërisë së sigurimit të jetës nga vetë ai.
44. Referuar të dhënave të regjistrit tregtar për ndërmarrjen ABI Bank SHA dhe ABI Broker Sigurimesh SHA konstatohet se, ndërmarrja ABI Broker Sigurimesh SHA ka aksionar të vetëm ABI Bank SHA

që zotëron 100% të 3500 kuotave të aksioneve në ABI Broker Sigurimesh SHA.

45. Në acquis të BE-se, koncepti i “grupim të ndërmarrjeve” është i unifikuar dhe shfaqet si në vijim:
- Preambula 37 e Rregullores (BE) 2016/679 (GDPR): “Një grupim ndërmarrjesh duhet të përfshijë një ndërmarrje kontrolluese dhe ndërmarrjet e kontrolluara prej saj, ku ndërmarrja kontrolluese duhet të jetë ajo ndërmarrje që mund të ushtrojë ndikim dominues mbi ndërmarrjet e tjera përmes, për shembull, pronësisë, pjesëmarrjes financiare, rregullave që e rregullojnë atë, ose fuqisë për t’i zbatuar...”.
  - Doktrina e “Njësisë Ekonomike të Vetme” (Single Economic Entity) është e njohur gjerësisht në të drejtën e konkurrencës evropiane, dhe gjen zbatim dhe në arsyetimet e vendimeve të Gjykatës Evropiane të Drejtësisë (GJED), lidhur me shkelje të rregullave të konkurrencës:
    - i. Në *Akzo Nobel NV v Commission (C-97/08 P)*, Gjykata u shpreh se pranohet që një kompani mëmë dhe një kompani e kontrolluar plotësisht mund të trajtohen si një “njësi ekonomike e vetme” kur mëma ushtron ndikim vendimtar mbi bijën. Kjo qasje lejon që të dyja entitetet të trajtohen bashkërisht në kuptim të ligjit të konkurrencës, pa kërkuar prova të kontrollit të drejtpërdrejtë, duke supozuar se pronësia e plotë e nënkupton këtë ndikim. (para 58-61).
    - ii. Në *Sumal SL v Mercedes Benz Trucks España (C-882/19)*, Gjykata vendosi se përgjegjësia për shkelje të konkurrencës mund të shtrihet brenda grupit, pavarësisht se janë juridikisht të ndara, nëse veprojnë me një qëllim të përbashkët ekonomik në treg. (para 4-44).
46. Në rastin e ABI Bank SHA dhe ABI Broker Sigurimesh SHA, kjo e fundit është në pronësi të plotë të ABI Bank SHA, duke e bërë lidhjen e tyre një formë klasike të marrëdhënies mëmë–bijë dhe për pasojë një njësi të vetme ekonomike.
47. Nga të dhënat e administruara nga inspektorët e Autoritetit të Konkurrencës, nuk u vunë re oferta fizike të të gjitha kompanive për klientët e kësaj banke. Sipas ABI Broker/ABI Bank, si edhe duke parë dokumentacionin e shoqërive të sigurimit si edhe dokumentacionet e administruara gjatë inspektimeve në terren, ofertat e sigurimit të jetës kryhen verbalisht, me anë të telefonatave, ose komunikohen gjatë takimeve që klienti ka me përfaqësues të bankës në momentin e paraqitjes së formularit të sigurimit të jetës.
48. Megjithatë, edhe pse përqendrimi i lartë i policave të sigurimit në dy shoqëri sigurimi dhe faktet e mbledhura sugjerojnë ekzistencën e një sjelljeje potencialisht përjashtuese në treg, provat e administruara nuk janë të mjaftueshme që të krijojnë bindjen e plotë të shkeljes së nenit 9 të Ligjit nr. 9121/2003 “Për mbrojtjen e konkurrencës”. Në veçanti, nuk rezultojnë të jetë provuar se orientimi i klientëve ka qenë rezultat i një detyrimi de facto të imponuar nga banka, apo se efektet e konstatuara përbëjnë kufizim të provuar dhe të drejtpërdrejtë të konkurrencës në shkallë të tillë sa të konsiderohet shkelje e nenit 9 të Ligjit nr.9121/2003.
49. Pavarësisht se ABI Broker Sigurimesh SHA ka aplikuar komisione të ndryshme për prerjen e primeve të sigurimit të jetës, të cilat nuk reflektojnë përfitim të drejtpërdrejtë për konsumatorët dhe rrisin koston e shërbimit, nga analiza e të dhënave të administruara nuk rezultojnë të jenë të mjaftueshme që të krijojnë bindjen e plotë se banka ka imponuar kushte të padrejta apo ka kryer praktika të abuzimit shfrytëzues në kuptim të nenit 9 të Ligjit nr. 9121/2003. Ajo që evidentohet qartë, është nevoja për një rregullim më të mirë procedural, eliminimi i ofertave financiare në mënyrë verbale nëpërmjet dokumentimit me shkrim dhe ruajtja e tyre në dosjen e kredisë duke bërë

The first part of the document discusses the importance of maintaining accurate records of all transactions. It emphasizes that every entry, no matter how small, should be recorded to ensure the integrity of the financial statements. This includes not only sales and purchases but also expenses and income.

In the second section, the author provides a detailed breakdown of the accounting cycle. It outlines the ten steps involved in the process, from identifying the accounting entity to preparing financial statements. Each step is explained in detail, with examples provided to illustrate the concepts.

The third section focuses on the classification of accounts. It discusses the different types of accounts used in accounting, such as assets, liabilities, equity, revenue, and expense accounts. It explains how these accounts are organized into a chart of accounts and how they are used to record transactions.

The fourth section covers the journalizing process. It describes how transactions are recorded in the general journal and how they are then posted to the appropriate T-accounts. This section includes a sample journal entry and a T-account diagram to show the flow of information.

The fifth section discusses the trial balance. It explains how a trial balance is prepared and how it is used to verify the accuracy of the accounting records. It also discusses the importance of balancing the books and how to identify and correct errors.

The sixth section covers the preparation of financial statements. It discusses the different types of financial statements, such as the balance sheet, income statement, and statement of cash flows. It explains how these statements are prepared and how they are used to provide information to stakeholders.

The seventh section discusses the closing process. It explains how the temporary accounts are closed to the permanent accounts and how the closing entries are prepared. This section includes a sample closing entry and a diagram showing the flow of information.

The eighth section covers the reversing entries. It explains how reversing entries are used to correct errors and how they are prepared. This section includes a sample reversing entry and a diagram showing the flow of information.

The ninth section discusses the importance of internal controls. It explains how internal controls are used to prevent and detect errors and how they are designed to ensure the accuracy and reliability of the financial statements.

The tenth and final section covers the importance of ethics in accounting. It discusses the different types of ethical issues that accountants may face and how they should be handled. It emphasizes the importance of integrity and honesty in the accounting profession.

procesin sa më të saktë dhe më transparent në lidhje me mënyrën sesi bëhet përzgjedhja e shoqërisë së sigurimit nga kredi marrësi duke limituar në maksimum hapësirat për sjellje anti konkurruese.

50. Në përfundim, me gjithë ekzistencën e dyshimeve, për sa i përket Bankës Amerikane të Investimeve SHA, nëpërmjet aktivitetit të ABI Broker Sigurimesh SHPK, mes të ciliave ka pronësi aksionare të përbashkët, nuk ka prova të mjaftueshme që të krijojnë bindjen e plotë që në tregun e ndërmjetësimit për sigurimin e jetës për kreditë të cilat kërkojnë sigurim jete në bankën ABI, të ketë shkelje të nenit 9 të Ligjit nr. 9121/2003.
51. Në përfundim, nuk ka prova të mjaftueshme që të krijojnë bindjen e plotë që sjellja e ndërmarrjes ABI Broker Sigurimesh SHA në tregun e ndërmjetësimit për sigurimin e jetës për kreditë të cilat kërkojnë sigurim jete në bankën ABI, të ketë shkelje të nenit 9 të Ligjit nr. 9121/2003.

PËR KËTO ARSYE:

Komisioni i Konkurrencës, bazuar në nenin 24, germa (d), nenin 26, nenin 43, pika 5 dhe nenin 45, pika 1 të Ligjit nr. 9121, datë 28.07.2003 "Për mbrojtjen e konkurrencës",

VENDOSI:

- I. Mbylljen e procedurës së hetimit të thelluar ndaj ndërmarrjes Banka Amerikane e Investimeve SHA në tregun e ndërmjetësimit për sigurimin e jetës për kreditë të cilat kërkojnë sigurim jete në këtë bankë.
- II. Mbylljen e procedurës së hetimit të thelluar ndaj ndërmarrjes ABI Broker Sigurimesh SHPK në tregun e ndërmjetësimit për sigurimin e jetës për kreditë të cilat kërkojnë sigurim jete në Banka Amerikane e Investimeve SHA, ku ndërmjetësimin e ushtron ndërmarrja ABI Broker Sigurimesh SHA.
- III. Detyrimin e ndërmarrjeve Banka Amerikane e Investimeve SHA dhe ABI Broker Sigurimesh SHPK që brenda 60 ditëve, të hartojë dhe zbatojë, për çdo kredimarrës një formular të vetëm, në të cilin të pasqyrohen ofertat e të gjitha shoqërive të sigurimit, sipas propozimit të primit nga secila shoqëri sigurimi; formulari në fjalë duhet të ketë në faqen e parë, me shkrim të dukshëm, pa numër rendor emrin e secilës shoqëri sigurimi jete dhe në vijim të emrit, vlerën e primit sipas koeficienteve përkatës dhe përzgjedhjen e kredimarrësit. Ky formular duhet të nënshkruhet nga të dy palët, banka dhe kredimarrësi, dhe të ruhet si pjesë përbërëse e dosjes së kredisë e aksesueshme në çdo moment nga Autoriteti i Konkurrencës.
- IV. Detyrimin e ndërmarrjes Banka Amerikane e Investimeve SHA që brenda 30 ditëve, në kuadër të informacionit parakontraktor të dorëzuar çdo kredimarrësi, të përfshijë një njoftim të qartë, të shkruar dhe të plotë mbi përpunimin e të dhënave personale për qëllimet e vlerësimit dhe verifikimit të sjelljes së bankës në treg, përfshirë dhe aksesin dhe përpunimin e të dhënave nga Autoriteti i Konkurrencës, në rast monitorimi, hetimi paraprak apo hetimi të thelluar ndaj bankës.

- V. Detyrimin e ndërmarrjeve Banka Amerikane e Investimeve SHA dhe ABI Broker Sigurimesh SHPK të raportojë në çdo kohë që do kërkohet, pranë Autoritetit të Konkurrencës mbi mënyrën e zbatimit të detyrimeve të përcaktuara në dispozitivin e këtij vendimi duke paraqitur çdo dokument që konsiderohet i nevojshëm nga Autoriteti i Konkurrencës për monitorimin e zbatimit të këtij vendimi.
- VI. Në rast të mos përmbushjes së kushteve dhe detyrimeve të përcaktuara në dispozitivin e këtij vendimi, ndërmarrjet Banka Amerikane e Investimeve SHA dhe ABI Broker Sigurimesh SHPK, në zbatim të nenit 76, pika 1, germa (a) të Ligjit nr. 9121/2003 ndëshkohen me penalitetin përkatës.
- VII. Monitorimin e zbatimit të këtij vendimi, për një periudhë 1 vjeçare.
- VIII. Ngarkohet Sekretari i Përgjithshëm për zbatimin e këtij vendimi.

Ky vendim hyn në fuqi menjëherë.

KOMISIONI I KONKURRENCËS

<p>Leida MATJA Zv/Kryetar</p>	<p>Rezana KONOMI Anëtar</p>	<p>Durim KRAJA Anëtar</p>	<p>Fatjola DELIJA kundër Anëtar</p>
			<p>Denar BIBA Kryetar</p>

100

100

100